

Asia: VN/854/2022

Hallituksen esitys sote-uudistusta koskevien rahoituslakien muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

1. Kuntien rahoitusta koskevat ehdotukset

Esityksessä tuloveroprosentin leikkausprosentti on 12,64, joka on jonkin verran suurempi, kuin aikaisemmin esillä ollut 12,39 %. Jo aikaisemmat laskelmat osoittivat Karstulan kunnan osalta, että kunnan talous olisi vuonna 2023 ja 2024 noin 650 000 € alijäämäinen silloin tiedossa olleilla laskenta-arvoilla. Verotuksen muutos lisää Karstulan kunnan alijäämää 25 000 €. Lainsäädännöstä lähdettiin siitä, että estettiin kuntien osaoptimointi rahoituksen osalta. Lainsäädäntö ei ottanut huomioon terveydenhuoltojärjestelmän mahdollisuutta osaoptimointiin kasvattamalla menojaan erityisesti kahden viimeisen vuoden aikana. Lainsäädäntö asetti kunnat tilanteeseen, jossa niillä ei ollut mitään keinoa torjua osaoptimointia erityisesti erikoissairaanhoidon osalta. Tämä tulee vaikuttamaan radikaalisti kuntien kykyyn järjestää jäljelle jäävät palvelut. Tämä vaikuttaa myös todennäköisesti laskennallisiin ja toteutuneisiin kustannuksiin niin, että kunnat joutuvat mitä ilmeisimmin maksamaan lopulta vielä 100 € enemmän per asukas vuonna 2029. Tämä edelleen heikentää kuntien asemaa.

Kustannusten jaon tasaus voi olla joillekin kunnille liian hidas, jos muutos on tasapainoa järkyttävä.

Lainsäädäntö ei avaa kokonaisvaikutuksia, koska valtionosuuksien muutokset eivät aukea ennen kuin pohjatiedot ovat olemassa.

2. Hyvinvointialueiden rahoitusta koskevat ehdotukset

Rahoituksessa pelastuslaitos jää vähäiselle huomiolle. Palvelu on jo nyt etäännyttänyt ja vasteajat kasvaneet jopa sietämättömiksi. Rahoituksen muutokset eivät saa huonontaa pelastuslaitoksen toimintaa nykytasosta.

3. Yliopistosairaalatekijää koskeva ehdotus

Uudistuksen tarkoituksena on ollut parantaa perusterveydenhuoltoa ja siten mahdollisesti vähentää erikoissairaanhoidon tarvetta. Erityissairaanhoidon lisärahoitus ei saa vaarantaa alkuperäistä tavoitetta perusterveydenhuollon osalta.

4. Vaikutusarvioinnit

Laskelmat ovat näyttäneet, että suurin osa kunnista menettää rahoitusjärjestelyssä niin paljon rahaa, ettei jäljelle jäävä rahoitus tule riittämään jäljelle jäävien palveluiden tuottamiseen. Valtiovarainministeriöstä kysyttäessä sieltä vahvistettiin Karstulan kunnan ennusteen oikeaksi

5. Muut huomiot

Karstulan kunta moittii Valtiovarainministeriön valmistelua ja sen kiireellisyyttä. On hyvän hallinnon vastaista pyytää lainsäädännön muutoksesta lausunto niin kireällä aikataululla, että esimerkiksi kuntien hallitukset eivät ehdi sitä käsitellä.

Lausuntoajaksi oli jätetty 8 vuorokautta ja lausuntoajan sisälle jää pääsiäinen, joka rajoittaa asian käsittelyaikaa, jota vähentää yhdellä vuorokaudella tiedoksisaantiaika. Lisäksi pääsisäisen viikot ovat useille viranhaltijoille myös loma-aikaa, joten se saattaa jopa estää lausuntojen valmistelun, koska asia ei ole saavuttanut viranhaltijoita. Toivottavasti lausuntoajankohta ei ole tarkoituksellisesti valittu.

Asia on kuntien kannalta merkittävä, koska lainsäädännöllä osittain perustuslain vastaisesti päätetään kuntien itsemääräämisoikeuden piiriin kuuluvasta verotusoikeudesta. Esitys myös poikkeaa nimenomaan verotuksen osalta esillä olleista luvuista kunnille epäedullisesti.

Valtioneuvoston tulisi jatkaa lausuntoaikaa ainakin kahdella viikolla, varsinkin, jos kuntien antamien lausuntojen määrä jää vähäiseksi. Jatkamalla lausuntoaikaa voidaan paremmin varmistaa kuntien mahdollisuus lausua asiasta.

Väänänen Mauno

Karstulan kunta - Karstulan kunnanhallitus 19.4.2022, 100 §